

VREME EVROPE

VRLINE ŽIVOTA U PORODICI EVROPSKIH NARODA (4)

Obrazovanje - kriza i saradnja

A. ANDIĆ

Primena evropskih standarda na obrazovanje u Srbiji

Uz pomoć Evrope

Obrazovni sistem u Srbiji uveliko je u centru reformi koje Vlada Srbije sprovodi već gotovo čitavu deceniju. Uz povremene uspone i padove, neosporna je činjenica da postoje naponi da se srpsko školstvo usaglasi i približi evropskim standardima. Koliko u tome uspeva, druga je priča, ako ni zbog čega drugog, onda zato što je o rezultatima možda još rano govoriti. Konkretni aktivnosti na njihovom dostizanju Ministarstvo prosvete realizuje kroz niz razvojnih programa i projekata, a mi prenosimo kratke opise nekih od njih, koji se u Srbiji već realizuju.

Sistem ispita u okviru osnovnog i srednjeg obrazovanja

VAŽAN DEO OVOG sistema čine završni i maturski ispiti u okviru osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Završne i maturske ispite polagaće svi učenici koji s uspehom završe osmi razred osnovne, odnosno treći ili četvrti razred srednje škole, a ovim ispitima proveravaju se i ocenjuju znanja i veštine koje su stekli tokom školovanja. Sistem završnih i maturskih ispita mora da bude pouzdan, koherentan i jedinstven. Kako bi se to ostvarilo, pre uvođenja u sve škole, sistem će biti razvijen i testiran kroz projekat koji se realizuje u okviru IPA (Instrument za pretprijetnu pomoć Evropske unije) programa.

Do početka projekta planiranog za 2010. godinu Ministarstvo prosvete će pripremiti model završnog ispita za osnovno obrazovanje. Sam projekat će, zatim, biti usmeren na razvoj

standarda i metodologiju vrednovanja rezultata ispita, a biće pripremljeni i priručnici i vodiči za sprovođenje ispita. Nakon toga slediće obuke za nastavnike, direktore škola i prosvetne savetnike, na kojima će se upoznati sa procedurama i pravilima organizacije završnih ispita. Kada prvi put budu organizovale polaganje završnih ispita, škole će za to dobiti neophodnu stručnu podršku. Prve završne ispite će, prema Zakonu o osnovama obrazovanja i vaspitanja, polagati osnovci koji školovanje završavaju 2011. godine u svim školama u Srbiji. Nakon toga, na osnovu vrednovanja rezultata, utvrdiće se preporuke za organizovanje završnih ispita u osnovnoškolskom obrazovanju za 2012. i naredne godine.

Maturske ispite će, prema Zakonu o osnovama obrazovanja i vaspitanja, polagati učenici na kraju opšteg srednjeg (opšta matura), srednjeg stručnog (stručna matura) i srednjeg umetničkog (umetnička matura) obrazovanja. Sam proces pripreme modela maturalnih ispita sličan je kao za završne ispite u osnovnom obrazovanju. Opštu maturu bi, prema planovima, trebalo da polažu učenici koji srednjoškolsko obrazovanje završavaju 2015. godine, odnosno prva generacija koja je polagala završni ispit u osnovnoj školi.

Modernizacija sistema srednjeg stručnog obrazovanja i obuke

REFORMA STRUČNOG OBRAZOVANJA ima za cilj uspostavljanje sistema stručnog obrazovanja koje će odgovarati na potrebe privrede i učenika, stvarajući obučenu i stručnu radnu snagu koja se lako i brzo prilagođava neprekidnim promenama na tržištu rada. Investicije u stručno obrazovanje tako postaju investicije u privredu, a stručno obrazovanje jedan od ključnih oslonaca ekonomskog razvoja. Zbog toga je u reformu stručnog obrazovanja tokom proteklih šest godina uloženo više od 20 miliona evra, a najveći deo te sume doniran je kroz KARDS, program reforme srednjeg stručnog obrazovanja, projekat koji Ministarstvo prosvete realizuje uz tehničku i finansijsku podršku Evropske unije od 2003. godine.

Tokom šest godina, koliko je trajala realizacija prve tri faze projekta, pokriven je veliki broj oblasti: izrađena je Strategija razvoja stručnog obrazovanja, koju je Vlada Republike Srbije usvojila krajem decembra 2006. godine; razvijeni su novi i redefinisani stari nastavni programi za 28 oglednih profila u osam područja rada (poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane, medicina, mašinstvo, građevinarstvo, elektrotehnika, turizam i ugostiteljstvo, obrada drveta i nove tehnologije), a više od 2500 nastavnika je kroz seminare, obuke i studijska putovanja osposobljeno za njihovu primenu u školama; pet srednjih stručnih škola proširilo je svoju delatnost na organizovanje obuka za odrasle polaznike; rekonstruisano je 49 školskih zgrada, a kroz Fond za inovacije finansirano je 37 projekata koje su realizovale škole, fakulteti i druge institucije, čije su aktivnosti bile usmerene na obuku nastavnika, nove nastavne metode, razvoj nastavnih sredstava i modernizaciju nastavnih programa; u 153 škole instalirano je više od 3500 savremenih računara s pratećom opremom, a

specifičnu stručnu opremu, odgovarajuću za svako područje rada u kojem se realizuju ogledi, dobila je 71 škola; pojačane su i unapređene veze koje škole imaju s lokalnim poslodavcima, a ostvarena su i partnerstva škola sa srodnim školama u inostranstvu.

Uvođenje oglednih nastavnih programa u škole počelo je 2002. godine, a u školskoj 2009/2010. ogledni programi realizuju se u više od 550 odeljenja u preko 100 srednjih stručnih škola. Manje izostanaka i veće prosečne ocene jedan su od prvih rezultata osavremenjenih nastavnih programa. Učenicima prate nastavu sa više zanimanja, a kroz časove praktične obuke lako i brzo razvijaju potrebne veštine, u šta su se

pre završnim ispitima uverili i poslodavci koji su članovi ispitne komisije. Studije praćenja u mašinskim i poljoprivrednim školama pokazale su da se čak do 70-80 odsto maturanata zaposlilo već u prva tri meseca po završetku školovanja.

Akcionni plan za unapređivanje obrazovanja Roma u Srbiji

AKCIONI PLAN ZA unapređivanje obrazovanja Roma u Srbiji nastao je kao odgovor na alarmantne podatke da je samo dva odsto romske dece uključeno u sistem predškolskog obrazovanja, manje od 40 odsto dece iz romskih naselja upisano je u osnovne škole, a čak 70-90 odsto njih iz škole se ispisuje

pre završetka osnovnog obrazovanja, što samo produbljuje ionako velike probleme siromaštva i marginalizacije ove nacionalne manjine.

Projekat realizacije Akcionog plana usmeren je na nekoliko ciljnih grupa. Prvu čine deca romske nacionalnosti koja će, kroz aktivnosti fokusirane na interakciju s vršnjacima, bolju saradnju s vaspitačima, nastavnicima i pedagoškim asistentima, dobiti kvalitetnije obrazovanje. Drugu grupu čine obrazovno-vaspitne ustanove koje će uključivanjem u projekat učestvovati u planiranju i implementaciji aktivnosti koje treba da unaprede obrazovanje romske dece. Treću grupu čine nastavnici i vaspitači koji će kroz obuke i seminare unaprediti svoje kompetencije za rad s decom iz osetljivih grupa i imati prilike da učestvuju u realizaciji drugih projekata koji se oslanjaju na Akcioni plan. Najzad, i roditelji dobijaju mogućnost da učestvuju u radu obrazovno-vaspitnih ustanova i da zastupaju interese romske zajednice i potrebe svoje dece.

Ono što je najznačajnije za obrazovno-vaspitne ustanove je da je Akcionim planom predviđeno da su, uz Školske uprave, partneri lokalnim samoupravama prilikom izrade lokalnih akcionih planova za unapređivanje obrazovanja Roma. Ove aktivnosti mogu da budu deo razvojnog plana obrazovno-vaspitne ustanove u okviru određenih oblasti rada koje su izabrali kao prioritete. Planom su predviđene i obuke za podizanje kompetencija za rad s decom iz osetljivih grupa, a na osnovu plana škole mogu da izrađuju programe prevencije i rešavaju slučajeve diskriminacije. Osim toga, sve vaspitno-obrazovne ustanove sada imaju mogućnost da prave predloge projekata čiji je cilj unapređivanje obrazovanja romske dece, poboljšanje infrastrukture i opremljenosti škola i da s tim projektima konkurišu za sredstva iz DILS projekta.

U projekat su već uključene škole koje imaju veći broj romske dece i koje su do sada pokazale inicijativu u oblasti unapređivanja obrazovanja Roma. Kroz planirane aktivnosti, uključena su sva deca/učenicima, kojima je omogućeno aktivno učenje kroz interakciju s vršnjacima, nastavnicima, pedagoškim asistentima i roditeljima, a sve radi ostanka u sistemu obrazovanja na svim nivoima.

Dosadašnji rezultati projekta, kada je reč o uključivanju romske dece u programe predškolskog obrazovanja, očigledni su – ovi mališani postižu bolje rezultate na testovima zrelosti za polazak u školu, bolje se integrišu i bolje komuniciraju s drugom decom. Osim toga, neke od planiranih mera već su postale sistemske: zaštita dece od diskriminacije i nasilja, angažovanje pedagoških asistenata, afirmativne akcije upisa romskih učenika u srednje škole i na fakultete, uvođenje romskog jezika kao izbornog predmeta.

Do 2015. godine, do kada će projekat trajati, predviđeno je da se u sprovođenje planiranih aktivnosti uključe sve škole. Na taj način ne samo da će u značajnoj meri biti suzbijene posledice dugogodišnje segregacije, isključenosti iz sistema, siromaštva i diskriminacije kojoj su Romi izloženi već i velikim delom otklonjeni njihovi uzroci.

Pripremila: J. Gligorijević

Objedinjeni prostor

Broj organizacija koje se bave visokim školstvom na evropskom nivou je ogroman. No, istini za volju, Srbija je član većine njih

PREMA POPISU IZ 2002. godine: 6,5 odsto stanovništva ima završen fakultet (neki oblik visokog obrazovanja je završilo 11 odsto stanovništva), četiri odsto ima završenu srednju školu, 24 odsto je stalo kod osmogodišnjeg obrazovanje, dok 20 odsto nema ni to.

Ministar nauke i studentske organizacije “alarmiraju” da će doći do ponovnog odliva mozгова ako ulaganja u nauku ne budu veća, a Bolonjski proces ima mnoge teškoća u primeni. Po tome smo, međutim, udruženi sa ostatkom Evrope. Broj poena koji je neophodan za upis sledeće godine varira, Bolonja se primenjuje selektivno, a protesti studenata dođu kao redovni jesenje-zimski događaj. Po masovnosti su ti protesti znatno blaži nego što su bili protesti njihovih kolega u ostatku Evrope prethodnih godina.

Što se tiče Evropske unije, ona se godinama zalaže za objedinjeni evropski obrazovni prostor. Broj organizacija koje se bave visokim školstvom na evropskom nivou je ogroman. No, istini za volju, Srbija je član većine njih. Ovdašnji univerziteti i udruženja koja se bave visokim obrazovanjem održavaju veze sa ostatkom Evrope. Letimičan pogled pokazuje da smo na papiru po broju “članskih karti” među boljima u regionu.

Evropsko udruženje univerziteta (EAU)

EAU PREDSTAVLJA PANEVROPSKU platformu za univerzitete i jedan je od ključnih igrača kada je u pitanju donošenje odluka za visokoškolsko obrazovanje na evropskom nivou. Bitne oblasti u kojima su angažovani jesu: građenje evropske oblasti obrazovanja kroz Bolonjski proces, poboljšanje kvaliteta evropskih univerziteta, naglasak na upravljanju, finansiranju i autonomiji. Takođe fokus je i na istraživanjima i inovacijama u okviru univerziteta koji bi trebalo da drže ključnu ulogu u ovim oblastima.

Kada se govori o primeni Bolonje, prema prvobitnom planu, njeni ciljevi trebalo je da se ostvare do 2010. godine. Međutim, decenija reforme nije dovela bolonjski proces do kraja, mnogi problemi su i dalje sveži, a nezadovoljstvo ovom reformom vidljivo je u skoro svim zemljama Evrope. Na samitu u Luvenu, Belgija, aprila 2009. ministri obrazovanja zemalja koje su usvojile Bolonjsku deklaraciju izrazili su svoju “posvećenost” da se proces završi, a kao novi datum postavljena je 2020. godina.

EUA učestvuje kao savetodavni član u Procesu. Njene deklaracije pružaju bitne informacije i analize odakle ministri, studenti i drugi zainteresovani crpu podatke kako se vide i

sprovode Bolonjske reforme. Takođe, EAU učestvuje u povezivanju različitih institucija, studenata, univerzitetskog osoblja i poslodavaca.

Evropsko udruženje univerziteta zalaže se za drugi korak u razvoju Evropske oblasti visokog obrazovanja. Prvi označava “evropeizaciju”, odnosno povezivanje po kontinentu, a drugi korak bi se odnosio na širi, svetski nivo. Tačnije, uključivao bi i vanevropske univerzitete.

EUA ima oko 850 članova u 46 zemalja. Između ostalog, njegovi članovi su i Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Prištini, Novom Sadu.

Evropska asocijacija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA)

ENQA JE OSNOVAN 2000. godine da bi promovisao evropsku saradnju na polju osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju. Evropska komisije ga finansira od samog početka, a osnovana je na preporuku Evropskog saveta. Ključna reč je i ovde Bolonja, pa je jedan od njegovih glavnih ciljeva da bude “glavna pokretačka sila” za razvoj kvaliteta u zemljama potpisnicama Bolonjske deklaracije. Još 2003. godine ministri zemalja potpisnica Bolonje pozvali su ovu asocijaciju da razradi “usaglašen set standarda, procedura i smernica za garanciju kvaliteta”. Potrebno je bilo da zemlje članice, kada je u pitanju procena kvaliteta, imaju iste referentne tačke. Isto tako, s obzirom na to da evropski prostor, pa i prostor koji

obuhvataju samo zemlje članice Unije, nije homogen već ga karakteriše raznovrsnost društvenih, kulturnih i obrazovnih tradicija, jezika, očekivanja, onemogućeno je iznedriti precizan set precizno formulisanog pristupa standardima. Ideja je da date smernice budu više vodič onoga što bi trebalo da se radi, nego onoga kako se to radi. Zato se ova Evropska asocijacija zasniva na nacionalnim agencijama.

Insistiranje na kvalitetu visokog obrazovanja podržano je činjenicom da je vodeća ekonomija na svetu ona zasnovana na znanju. Na kraju jedne od preporuka koju je napisao ENQA objašnjena je vizija evropskog visokog školstva ako sledi standarde kvaliteta. "Visoko školstvo sa jakim, autonomnim i delotvornim visokoškolskim ustanovama, jasan osećaj značaja kvaliteta i standarda, dobre analize unutar struke, verodostojne agencije za osiguranje kvaliteta, veća saradnja sa drugim akterima kao što su poslodavci..."

ENQA organizuje konferencije, seminare, radionice, kao i međunarodne projekte koji se bave kvalitetom visokog obrazovanja.

U Srbiji, Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta (KAPK) je bila u pridruženom statusu od decembra 2006. kod Evropske asocijacije. Osnovana je od strane Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje sa zadatkom da akredituje i kontroliše kvalitet institucija visokog obrazovanja i studijskih programa. Krajem prošle godine (2010) KAPK je postala kandidat član i predstavlja instituciju koja je među prvima, ako i ne prva, u regionu ispunila kriterijume za članstvo.

Evropska pristupna mreža (EAN)

PRISTUP, JEDNAKOST, RAZNOVRSNOST, uključivanje – ovako glase četiri vodeće ideje Evropske pristupne mreže (EAN). Prvenstveno su usmereni na "širi pristup" visokom obrazovanju za one koji trenutno nisu dovoljno uključeni, da li zbog pola, etničkog porekla, nacionalnosti, starosne dobi, invaliditeta, porodičnog porekla... Na njihovom sajtu se nalazi informacija da su oni jedina evropska, nevladina organizacija za proširenje učesća u visokom obrazovanju. Članstvo je otvoreno za sve koji su zainteresovani da se zalažu za pomenutu ideju, bilo da je reč o pojedincima ili institucijama. Članarina se plaća na godišnjem nivou i ona je jedan od načina finansiranja EAN-a. Za studente je besplatna.

Svi ciljevi vezani su za širi pristup i uključuju preuzimanje zajedničkih istraživanja i razvojnih programa u ovoj oblasti, istraživanje profesionalnih i političkih projekata koji bi je promovisali, ohrabrivanje međunarodne razmene između studenata i osoblja, deljenje informacija i obezbeđivanje uzajamne podrške za širenje pristupa, saradnja sa drugim međunarodnim i nacionalnim telima po ovom pitanju.

EAN je osnovan pre nešto manje od 20 godina, uz podršku Evropske unije, u Vestminsteru.

Na prošlogodišnjoj konferenciji EAN-a, između ostalog, rečeno je: "Istina je da je globalizacija, zajedno uz revoluciju u informacionim tehnologijama srušila mnoge barijere. Možemo citirati predsednika SAD Baraka Obama "nije važno šta radiš ni gde živiš, već sta znaš". Ali, u isto vreme, podela između onih koji znaju i koji ne znaju proširila se ne samo među pojedincima, već i državama. Ko su onda "obrazovani" u digitalnom dobu i ko je "zapošljiv" na tržištu? Kako da smanjimo jaz između onih koji imaju pristup znanju, koji ga stvaraju, uče, vladaju njime i koriste ga da bi se takmičili i onih koji ne mogu ništa od toga?"

Evropsko udruženje za obrazovanje odraslih (EAEA)

EAEA JE EVROPSKA nevladina organizacija koja okuplja 43 zemlje, 127 članova i predstavlja više od 60 miliona žena i muškaraca širom kontinenta. Bavi se, kako joj samo ime kaže, obrazovanjem odraslih, kao i promovisanjem obrazovanja, formalnog i neformalnog, za sve. U ovom segmentu se fokusira na nedovoljno predstavljene grupe. Udruženje se bavi savetovanjem, obezbeđuje informacije i servis za svoje članove, orijentiše se na razvoj ove ideje u praksi kroz projekte, publikacije i treninge.

Konačno, kao i sve asocijacije na evropskom nivou, zalaže se za međunarodnu saradnju svih zainteresovanih strana na ovom polju. Obrazovanje odraslih ističu kao važno, kako zbog ličnog ispunjenja i zaposlenja u željenoj oblasti tako i zbog socijalnih promena i buđenja aktivnog građanstva. Ovo podrazumeva i kulturnu i međukulturnu svesnost i znanje, kao i rodnu ravnopravnost.

U oktobru 2006. Evropska komisija izdala je saopštenje o učenju odraslih pod nazivom "Nikada nije kasno za učenje". Godinu kasnije naslov je glasio "Uvek je pravo vreme za učenje". Napravljen je akcioni plan, a EAEA nadgleda njegovu implementaciju, marketinški deo, a učestvuje i u njegovom sprovođenju.

U Srbiji, član Evropskog udruženja je nevladina organizacija Društvo za obrazovanje odraslih sa sedištem u Beogradu. Osnovano je 2000. godine, a uglavnom su uključeni andragozi, psiholozi i pedagozi. Ono pokriva većinu oblasti koje se pominju u EAEA. Kako samo naglašavaju, sadašnja situacija u Srbiji nameće pet prioriteta: a) razvijanje strategije i legislative obrazovanja odraslih i standarda u obrazovanju odraslih, b) međunarodna i regionalna saradnja, c) jačanje sistema institucija, d) profesionalno obrazovanje i obuka, e) fundamentalni pristup u radu sa marginalizovanim grupama: nezaposleni, žene, nacionalne manjine, Romi, stari.

Pripremila: Jelena Jorgačević

Dan posle “Bolonje”

Pre jedanaest godina ministri zemalja Evrope potpisali su dokument kojim bi učinili evropski sistem obrazovanja najkvalitetnijim. Taj dokument je imao ukupno četiri stranice, na petoj i šestoj su se nalazili potpisi ministara, a ime je dobio po jednom italijanskom gradu

CILJ JE BIO jednostavan i značajan – da univerziteti postanu atraktivni i za studente sa drugih kontinenata, kao i da se stvori jedinstven evropski obrazovni prostor kada je u pitanju visoko školstvo. Težilo se modernizaciji univerziteta kako bi oni mogli “potpuno da odigraju svoju ulogu u globalnom društvu znanja”. U pitanju je bila Bolonjska deklaracija. Ambicija je bila da evropski univerziteti postanu najbolji, a vreme za koje je procenjeno da će se to dogoditi iznosilo je deset godina.

Danas, rok da panevropski obrazovni sistem postane najbolji produžen je do 2020, a Bolonjski proces je na svakodnevnoj meti kritika. Studentski protesti potresaju ceo kontinent, a nemalo puta se čuje da je ranije bilo bolje.

Prioriteti koje je Bolonjski proces postavio za početak su seicali tri kružna sistema: BA, MA i PhD, koji je uveden nešto kasnije (“bačelor” traje najmanje tri godine, master čija je dužine od godine do dve i doktorske studije koje su trogodišnje ili četvorogodišnje). Bitno je bilo da svi imaju (isti) evropski sistem bodova – ECTS, uporedive diplome što je nova struktura trocikličnih studija omogućila. Skoro sve zemlje su usvojile pomenuti sistem. Uvedeni su i takozvani zajednički master programi (*joint degrees*) kako bi studenti tokom jednog mastera studirali na dva ili više fakulteta.

Pionira potpisnika koji su se zalagali za Bolonjsku reformu bilo je 29, da bi danas ona bila sprovedena u 47 evropske zemlje.

Kao jedna od ključnih prednosti Bolonje smatra se povećana pokretljivost studenata i nastavnog osoblja. Brojke su još uvek skromne tako da od 31 milion evropskih studenata oko 550.000 odlazi u drugu zemlju. Međutim, teži se popravljanju u ovom polju, a činjenica jeste da je Bolonjska reforma znatno olakšala odlazak na studije u drugu državu, razmenu studenata, kao i zaposlenih. Osim olakšane mobilnosti, Bolonja na papiru predviđa i širi pristup kvalitetnijem obrazovanju “baziranom na demokratskim principima i akademskoj slobodi”.

U poslednje vreme ekonomska kriza je učinila da se budžeti univerziteta znatno umanje, kao i da nezaposlenost mladih dostigne zabrinjavajući nivo. “Pomognuta” time, Bolonja se nije najslavnije pokazala ni u području zapošljivosti, što je bio jedan od ciljeva. Naime, mogućnost da svako ima pristup evropskom tržištu rada kao i da se njegova diploma prizna je gde god da se prijavi, a ne samo da je ograničen na svoju zemlju, trebalo je da bude bitna stavka koja bi išla u prilog

reformi školstva. Takođe, mogućnost da posle tri godine, odnosno prvog ciklusa, neko ima dovoljan nivo kvalifikacija za evropsko tržište rada, zvučalo je kao dobra ideja. Za sada ne pokazuje željene rezultate.

Jedanaest godina posle mišljenja su podeljena, mada je broj onih koji veruju da je Bolonja ispunila očekivanja znatno manji. Naime, podržavaoci ove reforme smatraju da joj treba dati još vremena i da je cela stvar tek na pola puta.

Zamerke se odnose na nivo datog znanja jer se čini da je univerzitet pretvoren u nastavak srednje škole. Gradivo gubi na opštosti, mnoge stvari se svode na puke brojke (koliko vremena treba prosečnom studentu koji čita prosečnom brzi-

nom da nauči... pa se na taj način organizuju kursevi i prave silabusi sa preciznom procenom literature u dužini).

Srbija je postala potpisnica Bolonjske deklaracije 2003. godine. Od tada, svaka bolonjska godina je godina za sebe, pa se broj poena s kojim je moguće preći na sledeću godinu menja, kao što se menjaju i programi i zahtevi profesora i fakulteta. Skoro da nas nijedne godine nije mimoišao protest studenata. Veoma slično je i u celom regionu.

Primena Bolonje je često selektivna, pogotovo kod onih zemalja koje su se kasnije uključile u sam proces. Ponekad su pravila previše kruta, ponekad neuhvatljiva. I zato cela reforma neretko deluje kao kretanje u magli.

J. Jorgačević

Razmena studenata EU

Šansa za usavršavanje

U anketi od pre nekoliko godina tek poneki student iz Srbije znao je kako se zovu programi razmene studenata Evropske unije. U isto vreme anketirani su i studenti iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine za jednu beogradsku televizijsku mrežu. Hrvatski studenti su mahom znali za programe Erasmus, Sokrat i Leonardo da Vinči, mada nisu znali da li imaju pravo da se prijavljuju ili će to tek moći da učine kada njihova zemlja postane kandidat ili članica EU. Jedan od desetak anketiranih studenata iz Bosne i Hercegovine znao je da postoje “neki programi”

NA PRVI POGLED, struktura i organizacija programa studentske razmene Evropske unije deluje malo komplikovano. Za pravo, jednostavno je: krovni (kišobran) program je *Lifelong Learning Programme 2007–2013*, naslednik programa Socrates I i II i Leonardo da Vinci, najatraktivniji je Erasmus, ali postoje i mnogi drugi programi za obrazovanje studenata, srednjeg stručnog kadra i usavršavanje predavača. Zato je *lifelong* – za ceo život. Pod kišobranom se nalazi šest potprograma: Erasmus (za visoko školstvo), Comenius (za osnovne i srednje

stručne škole), Leonardo da Vinci (podrška sticanju obrazovanja i obuka predavača, saradnja među kolegama itd.), Grundtvig (podrška obrazovanju odraslih), Transversal (politička saradnja, inovacije i obuka predavača, učenje stranih jezika, informacione tehnologije i komunikacije) i program Jean Monnet (podrška institucijama i akcijama u cilju evropskih integracija).

ERASMUS (*European Region Action Scheme for the Mobility of University Students*) je program razmene studenata

Kako je nastao Erasmus

Program Erasmus nazvan je po holandskom filozofu Deziderijusu Erazmusu Roterdamskom, poznatom oponentu dogmatizma, koji je živio i radio u mnogim evropskim gradovima gde je širio svoje učenje i sticao nova iskustva. Svoje zaveštanje ostavio je Univerzitetu u Bazelu, Švajcarska. Akronim od početnih slova reči nastao je namenski. U vreme kada je program nastao i počeo da se razvija 1987. godine, Evropska komisija je podržavala pilot projekte razmene studenata u trajanju od šest godina. U početku je bilo nasuglasica i poteškoća – početkom 1986. godine, kada je prvi predlog projekta izašao u javnost, reakcije država članica bile su različite, od neodobravanja onih članica koje su imale svoje originalne razvijene programe (poput Francuske, Nemačke i Velike Britanije) do izrazitog podržavanja preostalih zemalja članica. Usledila je ponekad oštra razmena mišljenja između zemalja članica i Manuela Marina, imenovanog ispred Evropske komisije za taj posao, a početkom sledeće godine poverenik EK je povukao Predlog projekta u znak protesta zbog neadekvatnog budžeta koji su predložile pojedine zemlje članice. Ipak, nekoliko meseci posle postignut je kompromis i program je usvojen većinom glasova u junu 1987. godine, ali je i to bilo sporno budući da su se zemlje članice, one koje su od početka bile protiv, bunile zbog načina glasanja. Slučaj je završio pred Evropskim sudom pravde, koji je zaključio da je bilo grešaka u proceduri, ali je podržao odluku. Savet ministara je brzo posle toga usvojio program.

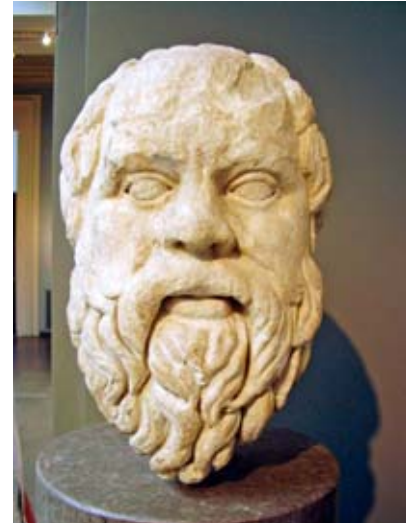
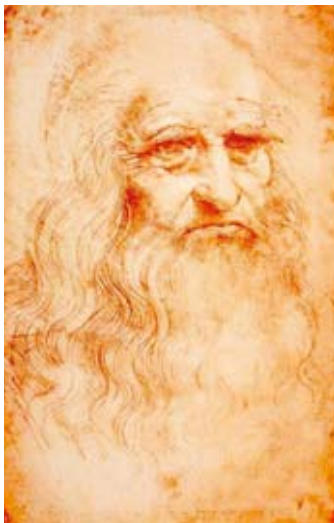
Evropske unije (EU) osnovan 1987. godine kao centralni deo programa obrazovanja EU *Lifelong Learning Programme* 2007–2013, operativnog okvira za visoko obrazovanje postavljenog na inicijativu Evropske komisije. Program Erasmus i mnogi drugi najpre su bili deo programa Socrates koji je osnovala Evropska komisija 1994, a zatim i deo programa Socrates II, od 24. januara 2000. godine do 1. januara 2007, kada su pod plaštom Lifelong programa do 2013. godine objedinjeni svi programi.

Program Erasmus oslanjao se na prethodne pilot-projekte, a kad je formalno usvojen, neposredno pre početka akademske 1987–1988. godine, prijavilo se 3244 studenta. Godine 2006. u ovom programu učestvovalo je preko 150.000 evropskih studenata (jedan odsto evropske studentske populacije), dok je procenat univerzitetskih profesora još veći – 1,9 odsto odnosno 20.877 predavača. U proteklih dvadeset godina je preko dva miliona studenata, od čega je 60 odsto ženskog roda, koristilo grantove ovog programa. Evropska komisija saopštila će do 2013. godine omogućiti grantove za više od tri miliona studenata. Trenutno više od 4000 studenata iz 31 zemlje učestvuje u nekim od ovih programa, a do sada je učestvovalo preko 2,2 miliona studenata.

Erasmus MUNDUS je paralelni program, orijentisan ka globalizaciji evropskog obrazovanja. Ovaj program je namenjen studentima neevropskog porekla i onim Evropljanima koji

su, kako kažu, “exceptional cases”. U okviru Erasmus Mundusa postoje dva programa: EuMAS i WISHES.

BESPLATNO STUDIRANJE: Pravo na učešće u programu Erasmus imaju evropski i neevropski studeni visokoškolskih ustanova sa završenom prvom godinom studiranja. Pravo na učešće u programu Erasmus imaju studenti iz zemlja koje imaju status kandidata za EU. Kad dobiju grant, studenti imaju pravo na studiranje u nekoj evropskoj zemlji u trajanju od najmanje tri meseca u akademskoj godini. Program Erasmus garantuje da će vreme provedeno na studijama u EU biti priznato na univerzitetu u državi odakle student dolazi. Osnovna pogodnost je to što studenti ne plaćaju školarinu za studiranje u EU, a osim toga, mogu da se prijave i za pomoć u pokrivanju ostalih troškova života u inostranstvu. Studenti sa posebnim potrebama takođe mogu da apliciraju za pokrivanje dodatnih troškova u skladu sa politikom

INSPIRACIJA ZA IME: Leonardo, Erasmio i Sokrat

promovisanja podjednake mogućnosti osoba sa posebnim potrebama Evropske unije.

U cilju smanjenja troškova i povećanja mobilnosti studenata, Evropska komisija je osnovala mrežu za smeštaj studenata CasaSwap (ili Erasmate). Na internet adresi te mreže studenti mogu da iznajmljuju, trampe, daju u podzakup, zakup na međunarodnom i nacionalnom nivou, da se upoznaju i druže (vidi okvir Erasmus – zvanične i nezvanične adrese).

Mnogi učesnici ovog programa prvi put su boravili (i studirali) u nekoj drugoj zemlji. Tako je nastao francuski film *L'Auberge espagnole*, zbog kojeg se navodno još više studenata iz Barcelone prijavilo za Erasmusov grant. Kulturna razmena je još jedan aspekt ovog programa, tvrde tvorci programa – podjednako je važno učenje, socijalizacija i osećaj

zajedništva među studentima. Mentori posebno stimulišu studente političkih nauka da uzmu učešće u ovom programu, prosto zato što je to dobra referenca u CV-ju – reč Erasmus otvara mnoga vrata. Neki akademici tvrde da će Erasmusovi studenti postati moćna elita u kreiranju panevropskog identiteta. Stručnjak za politiku Stefan Volf, na primer, za tzv. erasmus generaciju kaže: “Dajte im 15, 20 ili 25 godina i Evropu će voditi lideri sa drugačijom društvenom svešću.”

Šansa za usavršavanje kadrova sa srednjoškolskim obrazovanjem je u okviru programa Comenius i Grundtvig – organizuju se, na primer, posebni kursevi za medicinske sestre (računovođe) u bolnicama, odnosno kompanijama. U okviru tih programa razvijena je saradnja među školama (Comenius partnerships), slični projekti postoje i u programu Grundtvig za obrazovanje odraslih, kao i programi saradnje među državama. Programi Socrates I i II, nazvani po grčkom filozofu, sada su ugrađeni u sveobuhvatniju platformu. Trajao je pet godina, od decembra 1999. do januara 2006. godine. Međutim, njegovi potprogrami nisu nestali. Nekadašnji programi Lingua (učenje evropskih jezika) i Minerva (informacione tehnologije i komunikacija) integrisani su u program Transversal. Novi program podrške evropskim integracijama od 2007. godine je Jean Monnet.

Dostizanje evropske dimenzije obrazovanja i podučavanja je osnovni cilj svih ovih programa, što znači podršku kontinuiranom obrazovanju i pomoć zemljama članicama da razviju svoj obrazovni sistem. Mada su ciljevi ovog programa opisani u pomalo apstraktnim terminima, suština je u povezivanju ljudi, institucija i zemalja u domenu obrazovanja, učenje jezika, kulturne razmena i razvijanja tolerancije među različitim evropskim narodima. Jedan od ciljeva programa Socrates je približavanje i upoznavanje različitih evropskih jezika (navedeni su turski, rumunski, bugarski, holandski, mađarski, slovenački i drugi manji jezici). Budžet programa *Lifelong Learning* za 2007–2013. iznosi 6,970 milijardi evra. Najviše pripada Erasmusu (40 odsto), Leonardu da Vinci-ju (25 odsto), Comeniusu (13 odsto), Grundtvigu (4 odsto).

B. Vasić

Education and Culture DG

ERASMUS MUNDUS

ERASMUS – zvanični i nezvanični sajtovi

Internet je kratak zvaničnim i nezvaničnim podacima o programu Erasmus. Zvanični podaci dostupni su na Erasmusovom sajtu Evropske komisije (<http://ec.europa.eu/education/life-long-learning-programme/>), na zvaničnoj adresi Bolonjskog procesa, i na Erasmus Student Network sajtu (www.esn.org).

Informacije o studentskom životu, iznajmljivanju stanova, erasmusovskim sindromima dostupne su na manje zvaničnim sajtovima koje su kreirali sami studenti: studentska revija (<http://erasm.us>), društvena mreža Erasmusa (<http://erasmusu.com>), o stanovanju (www.erasmate.com i www.erasmushouse.com) i ostalom (www.cafebabel.com i <http://mobi-blog.eu>).

Nisu po Bolonji

Rang-liste najboljih svetskih i evropskih univerziteta prave se svake godine na osnovu različitih kriterijuma i uslova koje treba da zadovolje. Osim toga, brojni su autori, institucije i organizacije koje ovakve liste prave. Zbog toga smo odlučili da se ne držimo nijedne od njih, već predstavljamo pet univerziteta koji se na svim listama nalaze u samom vrhu. Zajedničko im je to da najveći broj njih nastavne programe ne sprovodi u skladu sa Bolonjskim procesom.

Univerzitet u Kembridžu

Univerzitet u Kembridžu (engl. University of Cambridge, neformalno Cambridge University, Cambridge) drugi je najstariji anglofonski univerzitet na svetu koji radi neprekidno od osnivanja. Njegovo ime se nekada označava sa: Cantab, što potiče od latinskog imena grada Kembridž: Cantabrigia, Cantabrigiensis. Moto univerziteta je: *Hinc lucem et pocula sacra*, što na latinskom znači: Odavde svetlost i dragoceno znanje. Univerzitet je osnovala grupa učenjaka koji su 1209. otišli iz Oksforda posle sukoba sa tamošnjim žiteljima. Univerziteti u Oksfordu i Kembridžu su vremenom postali značajan deo britanske kulture i istorije. Vekovima se među njima razvijao rivalitet.

Kembridž se u različitim analizama stalno svrstava među pet najboljih univerziteta na svetu, i ocenjuje se kao najbolji evropski univerzitet

Univerzitet u Kembridžu je dao 81 dobitnika Nobelove nagrade (do 2008), što je više nego bilo koji drugi univerzitet u svetu. Godine 2008. Univerzitet je imao 8614 nastavnika i 18.396 studenata. Univerzitet je 2006. raspolagao sa 4,1 milijardom funti (7,9 milijardi dolara).

Kembridž je organizovan na principu autonomnih i samoupravnih koledža, koji svi imaju svoju imovinu i prihode. Većina koledža obrazuje studente u širokom spektru akademskih disciplina, iako se neki specijalizuju za pojedine oblasti (recimo, Gonviolov i Kajusov koledž je naročito jak u medicinskim naukama). Na svim fakultetima, školama i odsecima mogu se sresti studenti i nastavnici sa raznih koledža. Fakulteti su odgovorni za predavanja, seminare, istraživački rad i utvrđivanje nastavnog programa. Njih nadgleda poseban savet.

Centralnu administraciju univerziteta predvodi vicekancelar (ima funkciju rektora). Biblioteke postoje na svim nivoima, od Univerziteta (Univerzitetska biblioteka Kembridža), preko odseka, do multidisciplinarnih biblioteka u pojedinim koledžima, koje služe uglavnom studentima na osnovnim studijama.

Nastava se odvija po tutorskom principu. Časovi traju oko sat vremena, a grupe studenata su male i imaju od jednog do tri člana. Najčešće, studenti imaju zadatak da urade esej ili zadatak koji se kasnije sa tutorom analizira na času. Ovaj princip jedinstven je za Kembridž i Oksford. U zavisnosti od predmeta, studenti imaju između jedne i četiri tutorske seanse nedeljno. Školska godina podeljena je na tri perioda: od oktobra do decembra, od januara do marta i od aprila do juna.

Švajcarski federalni institut za tehnologiju (ETH) u Cirihi je univerzitet na kom se izučavaju nauka, tehnika i tehnologija. Kao i njegova sestrinska institucija, Politehnička škola u Lozani, nalazi se pod patronatom Odeljenja za domaće poslove Vlade Švajcarske. ETH se smatra jednim od najboljih univerziteta u svetu i evropskim ekvivalentom američkom MIT-ju. Trenutno je rangiran kao sedmi najbolji svetski univerzitet za sve one koji žele da postanu inženjeri ili naučnici. Među dobitnicima Nobelove nagrade, njih 21 su

nekadašnji studenti i profesori ETH-a. Najslavniji među njima je svakako Albert Ajnštajn, a odavde je potekao i prošlogodišnji nobelovac Ričard F. Hek.

ETH je osnivač IDEA lige i Međunarodne alijanse istraživačkih univerziteta i član Evropske mreže industrijskih menadžera. Školu je osnovala švajcarska vlada 1854. godine, sa misijom da obrazuje inženjere i naučnike, služi kao nacionalni centar izuzetnosti za nauku i tehnologiju i obezbeđuje saradnju između nauke i industrije.

Po pravilu, sve rang-liste svrstavaju ETH među prva tri najbolja univerziteta u Evropi i među deset najboljih u svetu. Na čuvenoj Šangajskoj listi 500 najboljih, ETH je 2010. bio na petom mestu. ETH je stekao ovakvu reputaciju najviše zbog sjajnih dostignuća u hemiji, matematici i fizici.

Kao i svaki državni univerzitet u Švajcarskoj, ETH ima obavezu da primi svakog švajcarskog državljanina koji je položio maturu. Strani državljani mogu da pohađaju ETH ako polože prijemni ispit. Pri tome, ne moraju da imaju svedočanstvo o ranijem školovanju.

Tokom prve godine studija nema ispita ni ocenjivanja. Međutim, selekcija se vrši na početku druge godine, kada studenti polažu ispite sa gradivom koje su učili na prvom. Ako ne postignu dovoljan broj bodova, vraćaju se na prvu godinu. Na ovom ispitu u proseku padne oko 50 odsto studenata. Ispitni metod isti je i na narednim godinama studija, ali je prosečna prolaznost mnogo veća. Posle tri godine studija, studenti stiču zvanje *bachelor of science*, a za sticanje master diplome potrebna su još tri semestra, od kojih je poslednji predviđen za pisanje završnog rada.

Nastava na ETH je teorijski orijentisana, sa velikom zastupljenošću matematike. Nastava se odvija na nemačkom jeziku.

Univerzitet u Edinburgu

OSNOVAN 1583, DUBOKO utkan u samo tkivo prestonice Škotske, pod zaštitom je Uneskoa, jer je smešten u stari deo grada, gde mu pripada nekoliko zgrada. Četvrti je univerzitet osnovan u Škotskoj i veoma zaslužan za reputaciju koju Edinburg ima u svetu. Svake godine za upis na Edinburški univerzitet prijavi se oko 47.000 kandidata, što ga čini trećim najpopularnijim u Ujedinjenom Kraljevstvu. Na jedno mesto konkuriše dvanaest kandidata. Među njegovim studentima i nastavnicima bili su Čarls Darwin, Dejvid Hjum, Adam Smit, bivši britanski premijer Gordon Braun, potpisnici američke Deklaracije o nezavisnosti Džon Viderspun i Bendžamin Raš, matematičar Aleksandar Grejem Bel, pisci Artur Konan Dojl,

Robert Luis Stivenson i Valter Skot, a Univerzitet može da se pohvali i sa devet dobitnika Nobelove nagrade.

Godine 2002, Univerzitet je reorganizovan, pa je umesto dotadašnjih devet fakulteta, podeljen na tri koledža: Koledž za humanističke nauke, Koledž za medicinu i veterinu i Koledž za nauku i inženjerstvo, a unutar svakog od njih funkcionišu škole za različite oblasti.

Univerzitet u Oslu

UNIVERZITET U OSLU najveći je i najstariji univerzitet u Norveškoj. Osnovan je 1811. godine i organizovan po modelu koji je tada primenjivao Univerzitet u Berlinu. Tada je nazvan Univerzitet kralja Frederika, a današnje ime dobio je 1939. godine.

Sastoji se od fakulteta za teologiju, pravo, medicinu, humanističke nauke, matematiku, prirodne nauke, stomatologiju, društvene nauke i obrazovanje. Pravni fakultet nalazi se u starom delu grada, kod kapije kralja Johana, u blizini kraljevske palate, dok je ostatak univerziteta smešten u oblast Blindern, sagrađenu 1930, a Medicinski fakultet nalazi se na nekoliko lokacija u blizini bolnica u Oslu.

Trenutno ima oko 27.000 studenata i 4600 nastavnika. Smatra se vodećim univerzitetom u Skandinaviji.

Do osnivanja Univerziteta, studenti iz Norveške mogli su da pohađaju samo Univerzitet u Kopenhagenu. Nakon raspada dansko-norveškog saveza 1814. godine, pokidane su bliske veze između ove dve zemlje. Univerzitet u Oslu bio je jedini u Norveškoj do 1946, i do tada je jednostavno nazivan "Univerzitet".

Univerzitet u Oksfordu

Univerzitet Oksford (eng. University of Oxford, lat. Universitas Oxoniensis) osnovan je 1096. godine. Smatra se najstarijim univerzitetom na engleskom govornom području. Sastoji od 38 nezavisnih koledža i šest stalnih privatnih verskih škola (sa statusom ispod statusa koledža). Studenti koji diplomiraju na Oksfordu dobijaju

zvanje Oxon., npr. "John Smith, BA (Oxon.)"

Univerzitet se naglo razvio od 1167, kada je engleskim studentima zabranjeno pohađanje nastave na Univerzitetu u Parizu. Posle sukoba između studenata i lokalnog stanovništva 1209, neki od profesora pobeegli su na severozapad, gde su osnovali

Univerzitet Kembridž. Od tog vremena su veliki rivali, a ova dva univerziteta ponekad se označavaju zajedničkim nazivom Oksbridž.

Nastava se odvija po tutorskom principu, a zanimljivo je da studenti mogu da odaberu koji god žele jezik na kom će pratiti nastavu. Kao i u Kembridžu, i ovde je akademska godina podeljena na tri perioda. Do 1960. na Oksfordu su bile obavezne školske uniforme, ali i danas se mogu videti studenti koji ih nose.

Procedura prijema na Oksford obavlja se na svakom koledžu posebno, kako bi se obezbedilo da zaista najbolji upišu ovaj univerzitet. Studentima nije dozvoljeno da u istoj školskoj godini konkurišu i na Oksfordu i na Kembridžu. Selekcija se bazira na postignutim rezultatima na testovima, pisanom radu koji šalje kandidat, reputaciji srednje škole iz koje dolazi i intervjuima koje sa kandidatima rade tutori. Termini za prijavu na Oksford su nešto ranije nego za druge univerzitete u Velikoj Britaniji.

Svetske i naše

AEGEE

EVROPSKI STUDENTSKI FORUM (engl. European Students' Forum), (fr. Association des Etats Généraux des Etudiants de l'Europe (AEGEE)), jedna je od najvećih evropskih studentskih organizacija. Ime je dobila po prvom parlamentu uspostavljenom tokom francuske revolucije, Etats Généraux. Bavi se pitanjima građanskih sloboda, visokog obrazovanja i kulturalne razmene. AEGEE-Beograd je postao član mreže AEGEE-Europe 12. novembra 1995. godine, na redovnoj skupštini (Agori) u Budimpešti.

AEGEE ima izabrani upravni odbor na evropskom nivou, sa sedištem u Briselu i veliki broj radnih grupa, kao i autonomne lokalne podružnice (na nacionalnom nivou). Aktivni članovi sastaju se dva puta godišnje, u aprilu i oktobru, na generalnoj skupštini, koja se održava u različitim zemljama. Najveći broj kandidata za pozicije u AEGEE na evropskom nivou bira Agora.

EESTEC

EESTEC (THE ELECTRICAL Engineering Students' European Association) je organizacija koja okuplja studente elektrotehnike i informatike. Ima 39 ogranaka u 20 zemalja u Evropi. Naglasak njihovih aktivnosti je na usavršavanju stručnih veština studenata. Osnovan je 1986. godine u Ajndhovenu, Holandija. U Srbiji, EESTEC ima podružnice u Beogradu, Novom Sadu i Nišu. Ideja o EESTEC-u u Beogradu rodila se u avgustu 2000. godine. Na inicijativu lokalnog komiteta u Ljubljani u novembru iste godine grupa studenata iz Beograda otišla je na razmenu u Budimpeštu i nakon toga u sobi 6 Doma studenata "Lola" osnovan je EESTEC lokalni komitet Beograd. Studenti Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu su punopravni članovi ovog udruženja od 2001. godine i za ovo kratko vreme uspeali su da postanu najbrojniji i jedan

od najorganizovanijih lokalnih komiteta u Evropi. Na stručnim radionicama koje traju sedam do deset dana studenti se upoznaju sa tehničkim dostignućima i novim tehnologijama iz oblasti elektrotehnike i računarstva. Stiču uvid u to kako se određeni problemi rešavaju u pojedinim zemljama i na taj način upotpunjuju svoja znanja i stiču nova iskustva. Takođe, bitan element je i upoznavanje ljudi iz inostranstva, budućih kolega, koji jedni drugima mogu biti od velike koristi u daljem radu. Uzajamno posećivanje lokalnih komiteta se obavlja kroz kratkotrajne razmene, na kojima se studenti susreću sa novim kulturama, upoznaju nove krajeve i usavršavaju strane jezike. Pripremajući te događaje, studenti stiču organizatorske sposobnosti i stupaju u kontakt sa međunarodnim naučnim institucijama i vodećim kompanijama iz svoje struke, pri čemu promovišu svoj fakultet i zemlju.

AIESEC

AIESEC (ASSOCIATION INTERNATIONALE des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales) je internacionalna omladinska organizacija koja razvija leaderske sposobnosti kroz programe i angažovanje studenata u razmenama i programima stručnog usavršavanja. Sedište AIESEC-a je u Roterdamu, Holandija. Do novembra 2010. AIESEC mreža je obuhvatala 50.000 članova u 110 zemalja, što je čini najvećom omladinskom organizacijom u svetu. Članstvo čine studenti sa 1600 univerziteta širom sveta, a godišnje kroz programe

usavršavanja i razmene prođe oko 10.000 mladih. Ova studentska organizacija osnovana je 1953. godine kad je Jugoslavija bila jedna je od prvih zemalja koje su se pridružile međunarodnoj mreži. Od tada do danas u AIESEC-u je bilo 57 generacija studenata iz Jugoslavije, odnosno Srbije. U Srbiji se svake godine održava susret "Upoznaj AIESEC", gde studenti mogu da saznaju više o stručnim praksama koje im se trenutno nude u Evropi i prijave se za njih. Stručne prakse koje AIESEC organizuje mogu da traju od šest do 72 nedelje.

BEST

BOARD OF EUROPEAN Students of Technology (BEST; Odbor evropskih studenata tehnologije) je neprofitna i nepolitička organizacija studenata evropskih tehničkih i tehnoloških univerziteta. Od 1989. BEST promovise komunikaciju, saradnju i povezanost studenata širom Evrope. Oko 2000 aktivnih članova u 29 zemalja kroz 77 lokalnih BEST grupa čini rastuću, dobro organizovanu, snažnu, mladu i inovativnu mrežu studenata.

BEST okuplja visoko motivisane studente tehnologije iz cele Evrope, a cilj organizacije je osposobiti ih za rad u međunarodnom okruženju kroz uključivanje u izazovne projekte poput stručnih seminara, kulturnih razmena, treninga, radionica i inženjerskih takmičenja.

BEST nastoji da pomogne evropskim studentima tehnologije da postanu međunarodno osvešćeni, postizanjem boljeg razumevanja evropskih kultura i razvijanjem veština za rad na međunarodnom nivou. BEST povezuje oko 500.000 evropskih studenata.

Postoje četiri vrste aktivnosti koje BEST organizuje na svim univerzitetima na kojima deluje. Jezgra BEST-ovih aktivnosti su BEST seminari s tehničkom i tehnološkom tematikom ili sa tematikom vezanom za preduzetništvo i menadžment. Uz njih BEST organizuje i simpozijume o edukaciji, inženjerska takmičenja, neakademske događaje i naravno interna događanja usko vezana za rad organizacije. Svaka lokalna BEST grupa organizuje i lokalne događaje za studente vlastitog univerziteta.

ESN

ERASMUS STUDENT NETWORK (ESN) je studentska organizacija koja se bavi podrškom i razvojem razmene studenata. Čini

je više od 12.000 članova iz 356 lokalnih sekcija u 34 zemlje. Cilj ESN-a je promocija društvene i lične integracije studenata. Lokalne sekcije nude pomoć, organizaciju i pružanje korisnih informacija studentima na razmeni, pomažu im da se lakše uklope u novu sredinu, i omogućavaju da dobiju maksimum od svog boravka u inostranstvu.

ESU

EVROPSKA STUDENTSKA UNIJA, koja se nekada zvala Nacionalne studentske unije, organizacija je koja okuplja 45 studentskih unija iz 37 evropskih zemalja. Cilj ESU-a jeste da reprezentuje i promovise interese studenata u obrazovanju i kulturi i na društveno-ekonomskom planu na evropskom nivou i to u svim relevantnim telima kao što su Evropska unija, Savet Evrope i Unesco. ESU zastupa i štiti interese studenata i kao konsultativni član Bolonjskog procesa, a takođe je i punopravni član Evropskog omladinskog foruma. Sedište ESU-a nalazi se u Briselu.

Najviše telo ove organizacije je odbor koji čine predstavnici svih nacionalnih studentskih unija iz zemalja članica ESU-a. Ovaj odbor kreira politiku delovanja organizacije i bira članove koji će biti na njenom čelu. Trenutno, organizaciju vodi sedamnaest odabranih članova, koji čine izvršni komitet i još četiri komiteta: akademski, društveni, komitet za razvoj i komitet za međunarodnu saradnju.

Evropa i Srbija u brojevima

- Prema podacima koje je nedavno izneo rektor Beogradskog univerziteta Branko Kovačević, oko 100.000 bivših studenata i nastavnika BU-a danas radi u inostranstvu.
- Evropska unija je u obrazovne projekte u Srbiji uložila u 2010. 11,3 miliona evra.
- U Srbiji se trenutno sprovode 42 projekta Evropske unije u oblasti obrazovanja, u kojima učestvuju svi državni univerziteti i dva privatna univerziteta.
- Prošle godine "Program Erasmus mundus", koji promovise najkvalitetnije evropske studijske programe, obeležio je 20 godina postojanja, a u Srbiji je do sada 578 studenata stipendirano u okviru tog programa.
- Evropska investiciona banka obezbedila je 50 miliona evra zajma za unapređenje obrazovanja u Srbiji.
- Po broju stanovnika koji poseduju fakultetsku diplomu, Srbija sa otprilike šest i po odsto fakultetski obrazovanih građana, nije samo na regionalnom već i na evropskom dnu.
- Prema predviđanjima do 2020. godine sve zemlje Evropske unije (EU) trebalo bi da imaju najmanje 40 odsto visokoobrazovanih.
- Obuhvat romske dece u sistemu obrazovanja Srbije, uzrasta od tri do pet godina, iznosi svega sedam odsto, van obrazovnog sistema je 21,4 odsto romske dece uzrasta od sedam do 14 godina, dok je 62 odsto onih od 15 do 19 godina koji su van sistema školstva.

Ovaj dodatak je napravljen uz podršku Evropske unije. Sadržaj ovog dokumenta je isključiva odgovornost nedeljnika "Vreme" i ni na koji način ne odražava stavove i mišljenje Evropske Unije.

Projekat "Vrline života u porodici evropskih naroda" finansira Evropska unija kroz program *Medijski fond u okviru evropskih integracija*, kojim rukovodi Delegacija EU u Srbiji a realizuje BBC World Service Trust.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec